

**ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Розглянуто та схвалено
на засіданні Вченої ради,
протокол № 1
від "29" серпня 2018 р.

Розглянуто та схвалено
зміни і доповнення
на засіданні Вченої ради,
протокол № 5
від 27 грудня 2018 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ЛТЕУ

П. О. Куцик

грудня 2018 р.

уведене в дію наказом ректора
№ 365/01 від 28 грудня 2018 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ У
ЛЬВІВСЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Львів – 2018

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1.1. Положення про дотримання принципів академічної доброчесності у Львівському торговельно-економічному університеті (далі – Положення) закріплює норми та правила етичної поведінки, професійної діяльності та професійного спілкування академічної спільноти (науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти) Львівського торговельно-економічного університету (далі – Університету).

1.2. Це Положення розроблено на основі Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про захист суспільної моралі”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про видавничу справу”, “Про запобігання корупції”, Цивільного Кодексу України, листа МОН України №1/9-565 від 24.10.2017 “Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти”, листа МОН України №1/11-8681 від 15.08.2018 “Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо)” та Статуту Університету.

1.3. Мета Положення полягає у дотриманні високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності Університету (освітній, науковій, виховній тощо), підтримки етичних взаємовідносин між науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, запобігання проявам порушення академічної доброчесності та неетичної поведінки.

1.4. Науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти, усвідомлюючи свою відповідальність за неналежне виконання функціональних обов'язків, формування сприятливого академічного середовища для забезпечення дієвої організації освітнього процесу, розвитку інтелектуального, особистісного потенціалу, підвищення престижу Університету, зобов'язуються виконувати норми даного Положення.

1.5. Норми цього Положення закріплюють правила поведінки безпосередньо у трьох основних сферах – освітній (навчальній), науковій та виховній.

2. ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Для забезпечення академічної доброчесності в Університеті науково-педагогічним працівникам та здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися наступних принципів: демократизм; законність; верховенство права; соціальна справедливість; пріоритет прав і свобод людини і громадянина; рівноправність; толерантність, гарантування прав і свобод; науковість; професіоналізм та компетентність; партнерство і взаємодопомога; повага та взаємна довіра; відкритість і прозорість; відповідальність за порушення академічної доброчесності.

2.3. Університет здійснює свою діяльність окремо від політичних уподобань, партій, громадських, релігійних об'єднань та рухів у будь-якій формі організації.

2.4. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками Університету передбачає:

- дотримання норм Конституції України;
- дотримання норм чинного законодавства України в сфері освіти та вищої освіти;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм поведінки;
- дотримання норм законодавства України про авторське право;
- повагу до осіб, котрі здобувають освіту, до їхніх батьків та осіб, які їх замінюють, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національності, расової приналежності, релігійних переконань, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, а також інших обставин;
- об'єктивність та неупередженість під час оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти;
- якісне, своєчасне та результативне виконання своїх посадових обов'язків;
- впровадження у науково-педагогічну діяльність інноваційних методів навчання;
- підвищення кваліфікації відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативних документів Університету;
- дотримання правил цитування та посилання на джерела інформації у разі використання відомостей, написання навчальних, навчально-методичних матеріалів, наукових робіт тощо;
- нерозголошення конфіденційної інформації, інформації з обмеженим доступом та інших видів інформації відповідно до вимог чинного законодавства України в сфері інформації та звернень громадян;
- надання достовірної інформації;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- уникнення домінування приватного інтересу та виникнення конфлікту інтересів;
- інформування адміністрації Університету у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу гарантованим Конституцією України правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам.

2.5. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- дотримання норм Конституції України;
- дотримання норм чинного законодавства України в сфері освіти та вищої освіти;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм поведінки;
- дотримання норм законодавства України про авторське право;
- повагу до науково-педагогічних працівників та обслуговуючого персоналу Університету;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- подання на оцінювання лише робіт виконаних самостійно, котрі не є запозиченими або переробленими з інших, виконаних третіми особами;
- повагу до честі і гідності інших осіб;
- присутність на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- використання у навчальній або науковій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації та грамотне посилання на них;
- нульову толерантність до фальсифікації інформації, наукових результатів з їх наступним використанням у роботі (курсівій, дипломній, дисертаційній);
- нульову толерантність до хабарництва з метою отримання будь-яких переваг у навчальній або науковій діяльності;
- несення відповідальності за порушення академічної доброчесності;
- інформування адміністрації Університету у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу гарантованим Конституцією України правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ЕТИКИ

3.1. З метою виконання норм цього Положення в Університеті створюється та затверджується наказом ректора персональний склад Комісії з питань академічної доброчесності та етики (далі – Комісія).

3.2. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення пунктів цього Положення та надавати пропозиції адміністрації Університету щодо накладання відповідних санкцій на порушників академічної доброчесності та етики.

3.3. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, чинним законодавством України у сфері освіти та вищої освіти, нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, нормативно-правовими актами Центральної спілки споживчих товариств України, Статутом Університету, іншими нормативними актами Університету та цим Положенням.

3.4. Персональний склад Комісії затверджується наказом ректора Університету на основі рішення Вченої ради Університету. Строк повноважень Комісії становить 3 роки.

3.5. До складу Комісії за посадами входять: перший проректор, проректор з наукової роботи, проректор з навчально-виховної роботи, директор Інституту економіки та фінансів, декани факультетів, завідувачі кафедр, юрисконсульт, голова товариства молодих вчених Університету, голова студентської ради Університету, голови студентських рад Інституту економіки та фінансів та факультетів, голова студентського наукового товариства ім. М. Туган-Барановського.

3.6. Будь-який працівник чи здобувач вищої освіти Університету може звернутися до Комісії із заявою про порушення норм цього Положення, внесення пропозицій або доповнень.

3.7. Комісія зі свого складу обирає Голову, заступника та секретаря. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо здійснює секретар.

3.8. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться у строки визначені планом роботи та позачергові, що скликаються при необхідності вирішення оперативних та нагальних питань.

3.9. Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні Комісії.

3.10. Засідання Комісії оформлюється протоколом, який підписує Голова та секретар.

3.11. Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу перед Вченою радою Університету.

3.12. Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі факти порушення норм цього Положення чи підготовки такого порушення, повинен звернутися до Голови або секретаря Комісії з письмовою заявою на ім'я її голови. У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи, посада, навчальний курс, група, особистий підпис). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються.

3.13. На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення норм цього Положення.

3.14. За результатами проведених засідань Комісія готує вмотивовані рішення у вигляді висновків щодо порушення чи не порушення норм цього Положення. Зазначені висновки носять рекомендаційний характер, подаються ректору для подальшого вживання відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру.

3.15. Повноваження Комісії:

- одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо порушення норм цього Положення та готувати відповідні висновки;
- залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі знань, а також використовувати технічні і програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики у середовищі науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти;
- ініціювати, проводити та підтримувати дослідження з академічної доброчесності, якості освіти та наукової діяльності;
- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність Університету;
- надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм цього Положення.

- здійснювати інші повноваження відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативних документів Університету.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. За порушення норм цього Положення учасники освітнього процесу притягуються до відповідальності згідно вимог чинного законодавства України.

4.2. Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; списування; необ'єктивне оцінювання; академічне шахрайство; виконання на замовлення та (або) продаж академічних текстів (контрольних, курсових, кваліфікаційних робіт (бакалаврських, магістерських), дисертаційних досліджень, навчально-методичних розробок та навчальної літератури); порушення методики виконання досліджень; приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу або внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні продукту; академічний обман; академічне хабарництво; конфлікт інтересів; приватний інтерес; службова недбалість; зловживання впливом.

4.3. **Академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства, без належного оформлення посилань. Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень. **Самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів. **Фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях. **Фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень. **Списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання. **Необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти. **Академічне шахрайство** передбачає будь-які дії учасників освітнього процесу змістом яких є: посилання на джерела, які не використовувалися в роботі; використання під

час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо); проходження процедур контролю знань підставними особами; списування використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання; повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, індивідуальної, курсової, дипломної тощо); повторна публікація своїх наукових результатів; складання іспиту чи заліку іншою особою. **Академічний обман** – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу. **Академічне хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі. В свою чергу, неправомірна вигода-це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав. **Конфлікт інтересів** – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень. **Приватний інтерес** – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях. **Службова недбалість** – невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб. **Зловживання впливом** – пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави.

4.4. За порушення принципів академічної доброчесності науково-педагогічні працівники можуть притягуватися до таких форм відповідальності: дисциплінарна; адміністративна; кримінальна; відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання; інші форми відповідно до вимог чинного законодавства України. Порушення норм цього Положення

може передбачати накладання санкцій, в т.ч. звільнення з Університету, за поданням Комісії з питань академічної доброчесності.

4.5. За порушення правил академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть притягуватися до таких форм відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); повторне проходження навчального курсу; попередження; відрахування із складу здобувачів вищої освіти Університету.

5. ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВАМ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в Університеті використовується наступний комплекс профілактичних заходів:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти й науково-педагогічних працівників із цим Положенням;
- постійне інформування здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності та професійної етики;
- розповсюдження методичних матеріалів, проведення семінарів із здобувачами вищої освіти з питань інформаційної діяльності Університету, правильності написання наукових, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- посилення контролю завідувачів кафедр, наукових керівників курсових та дипломних робіт, членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
- перевірка дипломних робіт на предмет академічного плагіату;
- експертна оцінка та (або) технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, підготовлених до захисту тощо.

5.2. З метою впровадження принципів академічної доброчесності в Університеті при Комісії може бути створена Робоча група з питань етики та академічної доброчесності, організації і контролю за додержанням принципів академічної доброчесності. Вона готує методичні матеріали, правила, пам'ятки тощо для забезпечення виконання усіх норм статті 42 Закону України "Про освіту".

6. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЦЬОГО ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Зміни та доповнення до цього Положення здійснюються за наказом ректора Університету.